

kommissariat, opgeroepen waren voor werk in Duitsland waar zij in een soort militair uniform gestoken zouden worden (op één na hadden alle opgeroepen geweigerd zich aan te melden – zij waren ondergedoken), hadden drieën-veertighonderd artsen Reuter een brief geschreven waarin o.m. deze passage voorkwam:

'Deze maatregel die gij hebt genomen, is niet alleen in strijd met het Landoorlogreglement, hij is niet alleen een bedreiging van de volksgezondheid in Nederland, maar bovenal druist hij in tegen onze vaderlandsliefde en nationale eer, geestelijke bezittingen die in uw vaderland zo hoog gewaardeerd worden en waarmee ten aanzien van het Nederlandse volk zo bitter weinig rekening is en wordt gehouden. Geen Nederlandse arts die zichzelf respecteert, zal zich dan ook vrijwillig aan deze maatregel onderwerpen.'¹

Twee maanden eerder, in september '42, had iedere arts rechtstreeks jegens de Artsenkamer kleur moeten bekennen. Croÿn had namelijk een beschikking getroffen die de artsen (allen automatisch 'lid') verplichtte, zich door middel van een hun toegezonden formulier bij de Kamer aan te melden. Onder de ca. zesduizendvijfhonderdvijftig artsen bevonden zich bijna zevenhonderd Joden die, aldus Medisch Contact, beter niet aan de weigerings-actie konden deelnemen; voorts waren er ca. tweehonderdvijftig NSB'ers of andere 'foute' elementen. Er resteerden ca. vijfduizendzeshonderd artsen. Welnu, van hen hadden slechts zevenhonderdvijftig de aanmeldingsformulieren ingevuld; achtenveertighonderdvijftig hadden dat geweigerd, waarbij wij nog ongeveer honderd Joodse artsen moeten optellen die het advies van Medisch Contact niet opgevolgd hadden. Het was alles bij elkaar voor de Artsenkamer een eclatant fiasco.

★

Voor wij verder gaan, moeten wij even stilstaan bij enkele andere groepen die op gezondheidsgebied werkzaam waren: dierenartsen, tandartsen en apothekers. Ook hun allen werd door de bezetter een 'Kamer' opgedrongen. Eind februari '42 werd de Dierenartsenkamer, medio maart werden de Tandartsen- en de Apothekerskamer in het leven geroepen² – Duitsland kende alleen een *Reichsapothekerkanmer*; de oprichting van de beide andere Kamers kan men als uitvloeisel zien van Seyss-Inquarts streven, de opbouw

¹ Aangehaald in de Vries: *MC*, p. 240. ² VO 16/42 (*Verordeningenblad*, 1942, p. 79-93), VO 23/42 (a.v., p. 115-36) en VO 24/42 (a.v., p. 136-54).